

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA VĂN HÓA DU LỊCH**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

**KHU DI TÍCH LỊCH SỬ NGÃ BA ĐỒNG LỘC
VỚI HOẠT ĐỘNG DU LỊCH HÀ TĨNH**

Giảng viên hướng dẫn : PGS.TS. Trần Nhoãn
Sinh viên thực hiện : Biện Thị Nga
Lớp : VHDL 13B
Khóa học : 2005 – 2009

HÀ NỘI - 2009

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU

1. Lý do lựa chọn đề tài.....	4
2. Tình hình nghiên cứu.....	5
3. Mục đích nghiên cứu.....	6
4. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	6
5. Phương pháp nghiên cứu.....	7
6. Bố cục của đề tài.....	7

NỘI DUNG

Chương 1. Vùng đất và con người Can Lộc – Hà Tĩnh

1.1 Địa lý, lịch sử, con người.....	8
1.1.1 Vị trí địa lý và điều kiện tự nhiên.....	8
1.1.2 Lịch sử.....	11
1.1.3 Con người.....	12
1.2 Những giá trị văn hóa đặc sắc.....	14
1.2.1 Hệ thống di tích lịch sử - văn hóa.....	14
1.2.2 Lễ hội truyền thống.....	19
1.2.3 Văn học nghệ thuật.....	19

Chương 2. Khu di tích lịch sử Ngã ba Đồng Lộc – điểm du lịch độc đáo của Hà Tĩnh

2.1 Ngó ba Đồng Lộc – một chứng tích chiến tranh bi tráng.....	23
2.1.1 Vị chiến lược của Ngó ba Đồng Lộc trong cuộc kháng chiến chống Mỹ.....	23
2.1.2 Những câu chuyện anh hùng huyền thoại.....	29
2.2. Khu di tích lịch sử Ngã ba Đồng Lộc.....	35
2.2.1 Không gian cảnh quan chung.....	35
2.2.2 Các hạng mục công trình trong khu di tích.....	36
2.2.2.1 Tượng đài chiến thắng.....	36
2.2.2.2 Biểu tượng lưu niệm của ngành GTVT và	

nhà bia tưởng niệm các anh hùng liệt sỹ của ngành.....	37
2.2.2.3 Nhà bia tưởng niệm TNXP toàn quốc.....	37
2.2.2.4 Khu mộ mười nữ liệt sỹ hy sinh tại Ngó ba Đồng Lộc.....	38
2.2.2.5 Nhà truyền thống TNXP toàn quốc.....	39
2.2.2.6 Phòng trưng bày truyền thống Ngó ba Đồng Lộc.....	39
2.2.2.7 Các hạng mục khác.....	40
2.3 Vị thế của khu di tích trong hoạt động du lịch Hà Tĩnh.....	41
Chương 3. Thực trạng và giải pháp xây dựng khu di tích lịch sử Ngó ba Đồng Lộc thành điểm du lịch hấp dẫn của Hà Tĩnh	
3.1 Thực trạng khai thác khu di tích cách mạng ngó ba Đồng Lộc trong hoạt động du lịch tại Hà Tĩnh.....	43
3.1.1 Công tác quản lý Nhà nước.....	43
3.1.2 Cơ sở vật chất, hạ tầng kỹ thuật phục vụ du lịch	44
3.1.3 Nguồn nhân lực phục vụ du lịch.....	46
3.1.4 Công tác tổ chức hoạt động du lịch và phục vụ đón tiếp.....	53
3.1.5 Công tác quảng bá.....	55
3.1.6 Khách du lịch.....	58
3.2 Giải pháp xây dựng khu di tích cách mạng ngó ba Đồng Lộc thành điểm du lịch hấp dẫn của Hà Tĩnh.....	59
3.2.1 Nâng cao công tác quản lý.....	59
3.2.2 Đầu tư xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch.....	60
3.2.3 Đào tạo củng cố nguồn nhân lực phục vụ du lịch.....	61
3.2.4 Nâng cao công tác phục vụ đón tiếp.....	62
3.2.5 Đẩy mạnh công tác sưu tầm hiện vật.....	62
3.2.6 Đẩy mạnh công tác quảng bá.....	62
3.2.7 Kết nối khu di tích với các điểm du lịch nội vùng và ngoại vùng...64	
KẾT LUẬN	
PHỤ LỤC	
TÀI LIỆU THAM KHẢO	

MỞ ĐẦU

1. Lý do lựa chọn đề tài

Mời anh về Hà Tĩnh, đi dọc đường coi quan
Vào tận đèo Ngang, rồi vũng lờn Chu Lễ
Trên đường xuôi xuống biển, ghé Đức Thọ Hương Sơn
Can Lộc vào Cẩm Xuyên, Thạch Hà ra Hồng Lĩnh
Ta qua huyện Nghi Xuân, viếng thăm mộ Nguyễn Du
Rồi lên đồi cụ Phan, ghé qua nhà Trần Phú
Nhớ lại hồi đánh Mỹ, ta ngược về Khe Giao
Nghe bạch đàn xôn xao chuyện ngó ba Đồng Lộc.

Lời bài hát như mời gọi, như thúc giục mỗi con người tởm về với mảnh đất Hà Tĩnh. Bức tranh thiên nhiên, cảnh quan tự nhiên của miền đất ấy cứ dần hiện lên. Những địa danh, những điểm đến được phác hoạ nhưng rất rừ ràng. Ẩn sâu trong từng địa danh đó và trải rộng khắp mảnh đất này là những câu chuyện về lịch sử, về văn hoá, về con người Hà Tĩnh. Người ta thường biết đến Hà Tĩnh như một “chảo lửa túi mưa”. Nhưng tạo hoá cũng thật công bằng, đối ngược với sự khắc nghiệt của thời tiết là sự đa dạng của cảnh quan thiên nhiên, của văn hoá, phong tục tập quán. Chỉ chừng đó thôi cũng đủ làm cho Hà Tĩnh trở thành một điểm đến hấp dẫn trong tuyến du lịch từ Bắc vào Nam của nước ta.

Cũng như tất cả các địa phương khác trong cả nước, Hà Tĩnh đó nắm bắt được xu thế phát triển hiện nay của ngành du lịch. Những chủ trương, đường lối, những dự án đầu tư du lịch đó và đang được triển khai. Với ưu thế của một địa phương có sự đa dạng về cảnh quan, phong phú về văn hoá, Hà Tĩnh đang từng bước khai thác các yếu tố này như là những tài nguyên để phát triển du lịch. Nổi bật lên trong số các tài

nguyên đó là khu di tích lịch sử Ngó ba Đồng Lộc. Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, Ngó ba Đồng Lộc đó trở thành một địa chỉ đỏ, một dấu son chói ngời không thể nào phai nhạt. Nơi đây, hàng vạn người đó dốc hết nhiệt tởn, sức lực, trí tuệ của tuổi trẻ “cho những mạch máu luân chảy về tim”. Nơi đây, hàng ngàn bộ đội, thanh niên xung phong...đó gửi lại tuổi thanh xuân của mình để thông đường cho xe ra tiền tuyến, góp phần đánh thắng giặc Mỹ xâm lược. Hơn 30 năm sau ngày giải phóng, Đồng Lộc bây giờ đó trở thành địa chỉ xanh tràn đầy sức sống và là nơi chứa đựng biết bao huyền thoại anh hùng. Ngó ba Đồng Lộc được nhân dân và thế hệ trẻ cả nước biết đến như là một chứng tích chiến tranh bi tráng của cuộc kháng chiến chống Mỹ. Nó là bức tượng đài chiến đấu và chiến thắng của thế hệ thanh niên xung phong toàn quốc, và đó trở thành biểu tượng của chủ nghĩa anh hùng cách mạng Việt Nam thời đại Hồ Chí Minh. Đây chính là nơi để mọi người tởm về thấp hương, dâng hoa cho các anh hùng liệt sĩ và đọc lại những trang sử đau thương nhưng hào hùng của quá khứ, để vinh danh quá khứ. Khu di tích này không chỉ có ý nghĩa to lớn trong đời sống tinh thần của nhõn dõn mà cũn cú vị trở quan trọng đối với việc phát triển du lịch của Hà Tĩnh. Đó là lý do người viết chọn địa danh này để xây dựng đề tài “*Khu di tích lịch sử Ngó ba Đồng Lộc với du lịch Hà Tĩnh*” làm đề tài khóa luận tốt nghiệp của mình.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Cuộc chiến đấu khốc liệt với bao mất mát hi sinh cũng như tinh thần chiến đấu anh dũng kiên cường của quân và dân ta trên mảnh đất Đồng Lộc đó trở thành chất liệu và cảm hứng sống tạo cho nhiều thế hệ cảm bết. Hàng loạt công tác phẩm đó ra đời để ca ngợi con người và địa danh làm nên lịch sử này:

- Vàng trắng Đồng Lộc – tập thơ văn của nhiều tác giả
- Ngó ba Đồng Lộc – Ngó ba anh hùng: tập sách giới thiệu khu di tích lịch sử Ngó ba Đồng Lộc và thanh niên xung phong toàn quốc.

- Con đường của những võ sao: Trường ca Đồng Lộc, Nguyễn Trọng Tạo, Nxb Thanh Niên, 1981.

- Đài hoa tím: truyện ký, Nghiêm Văn Tân, Nxb Phụ Nữ, 1978.

- Đồng Lộc xưa và nay

Những bài dự thi tởm hiểu “40 năm chiến thắng Ngó ba Đồng Lộc” của các chi đoàn trong tỉnh.

“Báo cáo điều chỉnh quy hoạch tổng thể du lịch Hà Tĩnh 2005-2020” của Viện nghiên cứu phát triển du lịch: đánh giá khái quát về khu di tích lịch sử Ngó ba Đồng Lộc trong hoạt động du lịch Hà Tĩnh nói chung.

Ngoài ra cũn rất nhiều bài thơ, bút ký, truyện ngắn khác viết về địa danh này.

Tuy nhiên, chưa có công trỡnh nào nghiên cứu chuyên sũu về đặc điẽm, vị thế của khu di tích lịch sử Ngó ba Đồng Lộc như là một tài nguyên du lịch nhân văn trong mối tương quan với hoạt động du lịch Hà Tĩnh.

3. Mục đích nghiên cứu

- Đề tài tập trung tởm hiểu về Ngó ba Đồng Lộc trong quá khứ để thấy được những giỏ trị, vị thế và ý nghĩa lịch sử của nó.

- Phân tích thực trạng khai thác các giá trị này trong việc phát triển du lịch địa phương. Trên cơ sở đó, đưa ra một số giải pháp nhằm bảo tồn, phát huy các giá trị của khu di tích đồng thời khai thác có hiệu quả tài nguyên du lịch nhân văn này trong hoạt động du lịch địa phương.

4. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Nghiên cứu về vùng đất và con người Can Lộc để thấy rừ tại sao nơi đõy lại cú Ngó ba Đồng Lộc - đó trở thành “tỳi đổ bom” của kẻ thù trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, tại sao nơi đây lại có những con người làm nên một Ngó ba huyền thoại.

- Mụ tả hiện trạng của khu di tích lịch sử Ngó ba Đồng Lộc.

- Làm rõ các giá trị của khu di tích và tầm quan trọng của khu di tích đối với sự phát triển của du lịch địa phương.

5. Phương pháp nghiên cứu

Trong quá trình thực hiện đề tài này, người viết đã kết hợp giữa hai phương pháp nghiên cứu sau:

- Phương pháp phân tích tài liệu: trên cơ sở tìm hiểu các tài liệu về vùng đất Can Lộc nói chung và khu di tích lịch sử Ngó ba Đồng Lộc nói riêng, người viết đã lựa chọn, xử lý và phân tích các tài liệu đó để đưa ra những thông tin chính xác, khoa học nhất về những vấn đề được trình bày trong bài viết.

- Phương pháp khảo sát thực tế: để triển khai đề tài này, người viết đã đi khảo sát thực tế một số nơi trên địa bàn huyện Can Lộc, đặc biệt là khảo sát tại khu di tích lịch sử Ngó ba Đồng Lộc để nắm bắt được đúng thực trạng hoạt động tại đó và đưa ra hướng khai thác hợp lý nhất. Đây là một trong những phương pháp giúp cho những nội dung trong bài viết vừa mang tính lý luận, vừa mang tính thực tiễn.

6. Bố cục của đề tài

Ngoài phần mở đầu, phần kết luận, phần phụ lục, phần tài liệu tham khảo, nội dung chính của đề tài được chia làm ba chương:

Chương 1: Vùng đất và con người Can Lộc

Chương 2: Ngó ba Đồng Lộc - điểm du lịch độc đáo của Hà Tĩnh

Chương 3: Thực trạng và giải pháp xây dựng khu di tích lịch sử Ngó ba Đồng Lộc thành điểm du lịch hấp dẫn của Hà Tĩnh

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Can Lộc một vùng địa linh nhân kiệt/ Đặng Ngọc Sơn, Phan Trung Hiếu, Vũ Hồng Huy - H.: Chính trị quốc gia, 2005.
2. Đồng Lộc xưa và nay = Dong Loc past and now/ Trần Bút, Lê Minh, Văn Quân...- H.: Lao động xã hội, 2008.
3. Hà Tĩnh hướng tới năm 2010/ Nguyễn Thành Bang, H.: Thế giới, 2003
4. Lịch sử Hà Tĩnh/ Đặng Duy Bái, Đinh Xuân Lâm, Phan Huy Lờ... - H.: Chính trị quốc gia, 2000
5. Ngó ba Đồng Lộc Ngó ba anh hùng/ Ban quản lý khu di tích Ngó ba Đồng Lộc, 2004
6. Vàng trắng Đồng Lộc/ tập thơ – văn, Nhiều tác giả, 2007
7. Báo cáo điều chỉnh quy hoạch tổng thể Du lịch Hà Tĩnh năm 2005-2020 – Viện nghiên cứu và phát triển du lịch Việt Nam.
8. Đề án bộ máy ban quản lý khu di tích Ngó ba Đồng Lộc/ Ban quản lý khu di tích Ngó ba Đồng Lộc, 2007
9. Tiềm năng du lịch văn hóa Hà Tĩnh/ Bùi Thị Hải Yến, khóa luận tốt nghiệp, khoa VHDL, ĐH Văn hóa Hà Nội, 2004